

Національний лісотехнічний
університет України

ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Збірник наукових праць

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАН України, професора В. С. Загорського
та доцента А. В. Ліпенцева*

Засновано в 2002 р.

Випуск 1/2 (74/75)

Львів
НЛТУ України
2023

УДК 352(082)

Е 90

ISSN 2070-4011 (print)

ISSN 2786-6580 (online)

Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 1/2 (74/75) / за заг. ред. чл.-кор. НАН України, проф. В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : НЛТУ України, 2023. 98 с. DOI : <https://doi.org/10.36930/5074>

Висвітлено науково-практичні підходи, міркування та результати науково-практичних досліджень, що стосуються державного управління та його ефективності, державної служби і місцевого самоврядування. Розглянуто економічні та історичні проблеми державотворення, питання управління системою охорони здоров'я.

Для працівників органів державного управління та місцевого самоврядування, громадських організацій і об'єднань, науковців, усіх, хто цікавиться проблематикою державної служби, державного управління та місцевого самоврядування.

Рекомендовано до друку вченою радою НЛТУ України (протокол № 7 від 29.06.2023 р.).

Видання внесене до Переліку наукових фахових видань України (Наказ МОН України № 1643 від 28.12.2019 р.). Категорія "Б".

Галузі науки: економічні; державне управління; технічні науки. **Спеціальності:** 051 Економіка; 072 Фінанси, банківська справа та страхування; 073 Менеджмент; 075 Маркетинг; 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; 232 Соціальне забезпечення; 281 Публічне управління та адміністрування; 256 Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності).

Відповідальний за випуск *В. С. Гураков*
Літературний редактор *А. Ф. Павлишин*
Англомовний редактор *Т. П. Дяк*
Коректори *О. П. Лаврова, Ю. З. Некига*

Адреса редакції

79057, м. Львів-57, вул. Ген. Чупринки, 103, НЛТУ України
Тел.: (097) 29 19 111; **Email:** epa@nltu.edu.ua; **www:** <https://epa.nltu.edu.ua>

Ukrainian National Forestry University

EFFICIENCY OF PUBLIC ADMINISTRATION

Collection of Academic Papers

*Edited by Corresponding Member of the NAS of Ukraine Profesor V. Zahorskyi,
Associate Professor A. Lipentsev*

Founded in 2002

Volume 1/2 (74/75)

**Lviv
UNFU
2023**

UDC 352(082)

E 90

ISSN 2070-4011 (print)

ISSN 2786-6580 (online)

Efficiency of public administration : collection of academic papers. Issue 1/2 (74/75) / ed. by Corresponding Member of the NAS of Ukraine, Professor V. Zahorskyi, Associate Professor A. Lipentsev. Lviv : UNFU, 2022. 98 p. DOI : <https://doi.org/10.36930/5074>

The scientific and practical approaches, different points of view and the results of scientific and practical researches concerning public administration and its efficiency, public service and local government are given. Economic and historical problems of state formation, issues of the health care system management are considered. It is intended to be used by employees of public authorities, local government bodies, non-government organizations and associations, scientists, everyone interested in public service, public administration and local government issues.

The Bulletin is recommended for publication by the Academic Council of the Ukrainian National Forestry University (*meeting minutes from June 29, 2023, No 7*).

The publication is included in the List of Scientific Professional Editions of Ukraine (Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine No. 1643 of 28.12.2019). Category "B".

Fields of science: Economics; Public administration; Technical sciences. ***Specialties:*** 051 Economics; 072 Finance, Banking and Insurance; 073 Management; 075 Marketing; 076 Entrepreneurship, Trade and Stock Exchange Activity; 232 Social Security; 281 Public Administration; 256 National security (*by separate spheres of provision and types of activity*).

Publishing Address

79057, Ukraine, Lviv, Gen. Chuprynyky, 134 str., UNFU

Tel.: (097) 29 19 111; **Email:** epa@nltu.edu.ua; **www:** <https://epa.nltu.edu.ua>

Редакційна колегія

Головний редактор

Загорський Володимир Степанович, д-р екон. наук, проф., член-кор. НАН України, заслужений діяч науки і техніки України, академік Академії економічних наук України; ректор, Національний лісотехнічний університет України (Україна)

Заступник головного редактора

Ліпенцев Андрій Вікторович, канд. екон. наук, доц., заслужений працівник освіти України; Національний лісотехнічний університет України (Україна)

Члени редколегії

Акімов Олександр Олексійович, д-р наук з державного управління, проф., заслужений економіст України; Національна служба посередництва і примирення, Національний університет охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика (Україна)

Акімова Людмила Миколаївна, д-р наук з державного управління, проф., заслужений працівник освіти України; Національне агентство кваліфікацій; Національний університет водного господарства та природокористування (Україна)

Алюшина Наталія Олександрівна, канд. псих. наук, доц.; Національне агентство України з питань державної служби (Україна)

Бенковська Дарія, д-р правничих наук; Інститут національної безпеки Академії Поморської в Слупську, Поморське відділення Центру Прав людини (Польща)

Бондарчук Марія Костянтинівна, д-р екон. наук, проф.; Інститут економіки і менеджменту Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Борковські Мірослав, д-р права, професор; Гданська Вища школа, м. Гданськ (Республіка Польща)

Бунік Микола Зиновійович, канд. політ. наук, доц.; Інститут державного управління Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Гавкалова Наталія Леонідівна, д-р екон. наук, проф., заслужений економіст України; Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (Україна)

Гарасим Петро Миколайович, д-р екон. наук, проф.; Національний лісотехнічний університет України (Україна)

Дегтярьова Ія Олександрівна, д-р наук з державного управління, проф.; Навчально-науковий інститут менеджменту та психології Університету менеджменту освіти НАПН України (Україна)

Дзяна Галина Олексіївна, канд. наук з державного управління, доц.; Інститут державного управління Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Калашник Надія Сергіївна, д-р наук з державного управління, професор; Національний лісотехнічний університет України (Україна)

Каляєв Анатолій Олександрович, д-р наук з державного управління, доц.; Інститут морально-психологічного забезпечення військ Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного (Україна)

Карпенко Олександр Валентинович, д-р наук з державного управління, доц.; Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (Україна)

Красівський Орест Якубович, д-р істор. наук, проф.; Інститут державного управління Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Лихач Юлія Юріївна, канд. наук з державного управління, директор Вищої школи публічного управління (Україна);

Любк Клаудія, д-р, проф., Вища школа публічного управління та права федеральної землі Саксонія (Німеччина)

Матвійшин Євген Григорович, д-р екон. наук, доц.; Інститут державного управління Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Мігус Ірина Петрівна, д-р екон. наук, проф.; Науковий центр інноваційних досліджень (Естонія)

Новак-Каляєва Лариса Миколаївна, д-р наук з державного управління, проф.; Інститут підготовки кадрів державної служби зайнятості України (Україна)

Пилипенко Любомир Миколайович, д-р екон. наук, доц.; Інститут економіки і менеджменту, Інститут адміністрування та післядипломної освіти Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Подольчак Назар Юрійович, д-р екон. наук, проф.; Інститут адміністрування та післядипломної освіти Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Руденко Ольга Мстиславівна, д-р наук з державного управління, проф.; Національний університет "Чернігівська політехніка" (Україна)

Сандіп Кумар Гупта, д-р філософії, Sharda University (Індія)

Саханенко Сергей Єгорович, д-р наук з державного управління, проф.; Державний університет "Одеська політехніка" (Україна)

Сердар Вурал Уйгун, д-р філософії, доц., факультет економіки та адміністративних наук, Університет Невшехір Хачі Бекташ Велі (Туреччина)

Сіка Едгардо, д-р екон. наук, проф. кафедри економіки, менеджменту та території, Університет Фоджа (Італія)

Станасюк Наталія Степанівна, д-р екон. наук, проф.; Інститут економіки і менеджменту Національного університету "Львівська політехніка" (Україна)

Стрбан Грега, д-р юр. наук, проф. (Словенія)

Суріна Ірина Анатоліївна, д-р соціол. наук, проф.; Поморська Академія в Слупську (Польща)

Тертичак Валерій Володимирович, д-р з наук державного управління, проф.; Києво-Могилянська школа врядування імені Андрія Мелешевича Національного університету "Києво-Могилянська Академія" (Україна)

Томаш Міхальський, д-р геогр. наук, доц.; Гданський університет (Польща)

Фарук Ахмад Аль Аззам, д-р філос. (право), проф., асист. кафедри приватного права, юридичний коледж Університету Джадара (Йорданія)

Франке Хольгер, д-р філос.; Інститут державного управління поліції та права землі Мекленбург – Передня Померанія (Німеччина)

Черв Ярослав, д-р наук, проф.; Університет Яна Кохановського (Польща)

Якімцов Віктор Вікторович, д-р екон. наук, проф.; Національний лісотехнічний університет України (Україна)

Editorial Board

Chief of the Editorial Board

Zahorskyi Volodymyr, D.Sc. (in Economics), Professor, Corresponding Member of the National Academy of Sciences of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine; Rector of the National Forestry University of Ukraine (Ukraine)

Deputy Chairman of the Editorial Board

Lipentsev Andrii, PhD (in Economics), Associate Professor, Academician of the Academy of Economic Sciences of Ukraine, Honored Worker of Education of Ukraine, National Forestry University of Ukraine (Ukraine)

Editorial board members

Akimov Oleksandr, D.Sc. (in Public Administration), Professor, Honored economist of Ukraine, Head of the Legal Support Department of the National Mediation and Conciliation Service, Professor of the Department of Healthcare Management and Public Administration, Shupyk National Healthcare University of Ukraine (Ukraine)

Akimova Liudmyla, D.Sc. (in Public Administration), Professor, Honored Worker of Education of Ukraine, Deputy Chairman of the National Agency of Qualifications; Professor of the Department of Labor Resources and Entrepreneurship, National University of Water and Environmental Engineering (Ukraine)

Aliushyna Nataliia, Candidate of Psychological Sciences, National Agency of Ukraine on Civil Service (Ukraine)

Bieńkowska Daria, DPhd in law, adjunct, Institute of National Defence, Pomeranian University Słupsk, Chairman of the board of Pomeranian Center of Human Rights (Poland)

Bondarchuk Mariia, D.Sc. (in Economics), Lviv Polytechnic National University, Department of Finance (Ukraine)

Borkowski Mirosław, D.Sc. (in Law), Professor at Gdansk Higher School, Gdansk (Republic of Poland)

Bunyk Mykola Zynoviyovych, PhD in Political Sciences, Associated Professor, Lviv Polytechnic National University, Institute of Public Administration (Ukraine)

Havkalova Nataliia, D.Sc. (in Economics), Professor, Head of Public Administration and Regional Economy Department, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (Ukraine)

Garasyim Petro, D.Sc. (in Economics), Professor, Ukrainian National Forestry University (Ukraine)

Dehtiarova Iia, D.Sc. (in Public Administration), Professor, State Institution of Higher Education «University of educational management», National Academy of Educational Sciences of Ukraine, professor of the Department of public administration and project management (Ukraine)

Dzyana Halyna, PhD (in Public Administration), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Public Administration and Public Service of Institute of Public Administration Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Kalashnyk Nadiia, D.Sc. (in Public Administration), Professor, National Forestry University of Ukraine (Ukraine)

Kalyayev Anatoliy, D.Sc. (in Public Administration), Associate Professor, Head of the Department of Humanities, Hetman Petro Sahaidachny National Army Academy (Ukraine)

Karpenko Oleksandr, D.Sc. (in Public Administration), Associate Professor, Chairman of National Economy and Public Administration Department, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman (Ukraine)

Krasivskyy Orest, D.Sc. (in History), Professor, Educational and Scientific Institute of Public Administration of Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Lykhach Yuliia Yuriivna, PhD in Public Administration, director of High School of Public Governance (Ukraine);

Liubk Claudia, D.Sc., Professor, Saxony Institute for Public Administration and Law (Germany)

Matviishyn Yevhen, D.Sc. (in Economics), Associate Professor, Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Mihus Iryna, D.Sc. (in Economics), Professor, Scientific Center of Innovative Researches (Estonia)

Novak-Kalyayeva Larysa, D.Sc. (in Public Administration), Professor, Ukrainian State Employment Service Training Institute (Ukraine)

Pylypenko Liubomyr, D.Sc. (in Economics), Lviv Polytechnic National University, Director of Institute of Administration and Postgraduate Education (Ukraine)

Podolchak Nazar, D.Sc. (in Economics), Professor, Head of the Department of Administrative and Financial Management of the Institute of Administration and Postgraduate Education, Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Rudenko Olha, D.Sc. (in Public Administration), Professor, Department of Public Administration and Management of Organizations, Chernihiv National University of Technology (Ukraine)

Sandip Kumar Gupta, PhD, Sharda University (India)

Sakhanienko Sierhieii, Doctor habilitatus (in Public Administration), Odesa Polytechnic University (Ukraine)

Serdar Vural Uygun, Ph.D., Associate Professor, Nevsehir Haci Bektas Veli University (Turkey)

Sica Edgardo, D.Sc. (in Economics), Professor, University of Foggia (Italy)

Stanasiuk Nataliia, D.Sc. (in Economics), Professor, Lviv Polytechnic National University (Ukraine)

Strban Grega, D.Sc. (in Law), Professor (Slovenia)

Surina Iryna, D.Sc. (in Sociology), Professor, Pomeranian University in Słupsk, Department of Sociology and Political Sciences

Tertychka Valerii, D.Sc. (public Administration), Professor, Head of the Andriy Meleshevykh Kyiv-Mohyla School of Governance, National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Ukraine)

Tomasz Michalski, Habilitated doctor of geography, associate professor, University of Gdańsk (Poland)

Farouq Ahmad Al Azzam, Ph.D. (in Law), Professor, Assistant Professor of Private Law Department, College of Law, Jadara University (Jordan)

Franke Holger, D.Sc., Associate Professor of the Department of General Management of the Institute for Public Administration, Police and Justice in Mecklenburg-Western Pomerania (Germany)

Czerw Jarosław, PhD, Professor, Faculty of Law and Social Sciences, Kielce (Poland)

Yakimtsov Viktor, D.Sc. (in Economics), Professor, Ukrainian National Forestry University (Ukraine)

ЗМІСТ

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ	9
О. І. Сушинський, Н. С. Калашник, Н. І. Березовська ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПУБЛІЧНИХ СЛУЖБОВЦІВ ПЕРЕД СУСПІЛЬСТВОМ В УМОВАХ ВІЙНИ: ПРАВОВИЙ ТА МОРАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ	10
В. В. Голубь, О. П. Мартиненко ПРОБЛЕМА ДИХОТОМІЇ ПУБЛІЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗАХІДНІЙ ТЕОРІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ.....	16
Т. В. Дзюба РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ.....	21
М. І. Зуєв ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ ТА СУБ'ЄКТИ ПУБЛІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОСИСТЕМИ	26
П. О. Кириленко ДОБРОЧЕСНІСТЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: ВІД ІДЕАЛУ ДО ІНСТРУМЕНТУ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	31
Д. О. Красівський, Я. В. Качан ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПРОБЛЕМИ У СФЕРІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ	36
Ю. О. Костюніна ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	42
Г. В. Кумар КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА ВІДТВОРЕННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН ЕКОНОМІЧНОЇ ПРИРОДИ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	47
С. П. Кух ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ У СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ.....	52
М. Й. Малачинська ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СИСТЕМИ ПЕРИНАТАЛЬНОЇ ДОПОМОГИ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ.....	57
О. С. Наконечний ВИЗНАЧЕННЯ ПОТРЕБ ПОСАДОВИХ ОСІБ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ПРОФЕСІЙНОМУ НАВЧАННІ	62
К. І. Ровинська, М. П. Попов ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКА БЕЗПЕКА ЯК СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	69
В. В. Сліпенюк, А. С. Клименко УДОСКОНАЛЕННЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СБУ В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ	75
Г. А. Яценко УПРАВЛІННЯ ГУМАНІТАРНИМИ КРИЗАМИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	81
ЕКОНОМІКА	86
К. М. Бліщук РОЛЬ ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ПІДГОТОВЦІ УПРАВЛІНСЬКИХ КАДРІВ	87
Л. О. Шкварчук, І. Р. Корпало, Ю. А. Кардашова ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПОТОКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	93

CONTENT

PUBLIC ADMINISTRATION	9
<i>O. I. Sushynskiy, N. S. Kalashnyk, N. I. Berezovska</i> RESPONSIBILITY OF PUBLIC OFFICIALS TO THE SOCIETY IN THE CONDITIONS OF WAR: LEGAL AND MORAL CONTEXT	10
<i>V. V. Golub, O. P. Martynenko</i> THE PROBLEM OF DICHOTOMY OF PUBLIC VALUES IN THE WESTERN THEORY OF PUBLIC ADMINISTRATION	16
<i>T. V. Dzyuba</i> THE ROLE OF STATE ADMINISTRATION IN THE FORMATION OF A COMPETITIVE ENVIRONMENT FOR PHARMACEUTICAL ENTERPRISES	21
<i>M. I. Zuiev</i> THE MAIN ELEMENTS AND SUBJECTS OF PUBLIC MECHANISMS FOR THE DEVELOPMENT OF THE INNOVATION ECOSYSTEM	26
<i>P. O. Kyrylenko</i> INTEGRITY IN PUBLIC ADMINISTRATION: FROM AN IDEAL TO CORRUPTION PREVENTION INSTRUMENT	31
<i>D. O. Krasivskiy, Ya. V. Kachan</i> TRENDS AND PROBLEMS IN THE SPHERE OF TERRITORIAL GOVERNMENT ORGANIZATION IN UKRAINE	36
<i>Yu. O. Kostyunina</i> EDUCATION MANAGEMENT FEATURES UNDER THE MARITAL LAW	42
<i>H. V. Kumar</i> THE CONCEPT OF FORMATION AND REPRODUCTION OF TRANSFORMATIONAL CHANGES IN THE ECONOMIC NATURE OF HUMAN CAPITAL	47
<i>S. P. Kukh</i> THEORETICAL AND METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE INTERPRETATION OF THE ESSENCE OF DIGITALIZATION AND DIGITAL TRANSFORMATION OF PUBLIC SERVICE IN MODERN SCIENTIFIC DISCOURSE	52
<i>M. Yo. Malachynska</i> THE STATE REGULATION DETERMINANTS OF THE PERINATAL ASSISTANCE SYSTEM IN MODERN UKRAINE	57
<i>O. S. Nakonechnyi</i> DETERMINING THE NEEDS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT OFFICIALS IN PROFESSIONAL TRAINING	62
<i>K. I. Rovynska, M. P. Popov</i> PUBLIC ADMINISTRATION SECURITY AS A COMPONENT OF UKRAINE'S NATIONAL SECURITY	69
<i>V. V. Slipeniuk, A. S. Klymenko</i> IMPROVEMENT OF STAFFING OF THE SSU IN THE CONTEXT OF THE IMPLEMENTATION OF THE NATIONAL SECURITY POLICY OF UKRAINE	75
<i>G. A. Yashchenko</i> MANAGEMENT OF HUMANITARIAN CRISES IN WARTIME	81
ECONOMICS	86
<i>K. M. Blishchuk</i> THE ROLE OF DIGITAL COMPETENCIES IN MANAGERIAL STAFF TRAINING INTRODUCTION	87
<i>L. O. Shkvarchuk, I. R. Korpalo, Yu. A. Kardashova</i> EVALUATION OF INVESTMENT FLOWS UNDER THE CONDITIONS OF WAR STATE	93

Т. В. Дзюба

Національний університет охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика, м. Київ, Україна

РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ФАРМАЦЕВТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Досліджено роль державного управління у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств. Акцентовано увагу на важливості регулювання правового поля, стимулювання інновацій, регулювання цін, розвитку інфраструктури та контролю якості. Наголошено на нагальній потребі вдосконалення цінової політики, підтримки інновацій та досліджень, забезпечення якості та безпеки лікарських засобів, а також підтримки інфраструктури та міжнародної співпраці у фармацевтичній галузі. З'ясовано, що створення сприятливого середовища для фармацевтичних підприємств сприятиме покращенню доступності якісних лікарських засобів та забезпеченню економічного розвитку. Досліджено основні аспекти, які впливають на конкурентоспроможність фармацевтичних підприємств, зокрема чітку цінову політику, підтримку інфраструктури, ефективний процес реєстрації та отримання ліцензій, а також захист інтелектуальної власності. Визначення проблемних аспектів сприятиме виробленню стратегій і політик, спрямованих на вирішення цих питань та підвищення конкурентоспроможності фармацевтичної галузі. Надано рекомендації з покращення конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств. Відзначено значущість фармацевтичної галузі для здоров'я населення та економічного розвитку, тому держава повинна вживати відповідних заходів для забезпечення стійкого розвитку цієї галузі. Визначено основні напрями вдосконалення цінової політики, підтримки інновацій та досліджень, контролю якості та безпеки лікарських засобів. Також констатовано важливість розвитку інфраструктури та сприяння міжнародній співпраці у фармацевтичній галузі.

Ключові слова: роль державного управління; конкурентоспроможне середовище; фармацевтичні підприємства; регулювання; інновації; ціни; інфраструктура.

Вступ

Постановка проблеми. Україна, як і багато інших країн, стикається з низкою проблем у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств. Несприятливі економічні умови, недостатнє регулювання, низький рівень інноваційної та конкурентної, неналежна доступність лікарських засобів та проблеми з контролем якості та безпеки є лише деякими з проблем, які впливають на розвиток фармацевтичної галузі.

Тому методами ефективного державного управління потрібно вирішувати ці проблеми та створювати сприятливі умови для розвитку фармацевтичних підприємств, забезпечуючи доступність якісних лікарських засобів для населення та сприяючи конкурентоспроможності галузі на міжнародному ринку.

Методи та інформаційна база дослідження. Описати основні методи дослідження, інформаційні матеріали, особливості аналізу інформації під час дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Окремі аспекти проблеми ролі державного управління у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств досліджували такі науковці,

як: Н. Волк, Р. Лупак, І. Кубарева, В. Голубка та інші.

Мета дослідження. Метою є вивчення ролі державного управління у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств і виявлення ефективних стратегій та політик, спрямованих на покращення цього середовища для забезпечення якості, доступності та інноваційного розвитку фармацевтичної галузі.

Виклад основного матеріалу дослідження

Роль державного управління у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств є істотною. Держава бере активну участь у створенні правової бази, регулюванні діяльності фармацевтичної галузі, забезпеченні належних умов для розвитку підприємств та створенні конкуренції на ринку.

Доречно наголосити, що однією з основних функцій державного управління є розроблення і впровадження ефективної законодавчої бази. Держава встановлює правила та стандарти, які регулюють виробництво, контроль якості, дистрибуцію та продаж фармацевтичних препаратів. Це дає змогу створити рівні умови для всіх гравців ринку, запобігти появі недобросовісної конку-

Інформація про авторів:

Дзюба Тетяна Володимирівна, аспірант, кафедра управління охороною здоров'я та публічного адміністрування.

Email: kattin69@gmail.com; <https://orcid.org/0000-0003-4100-2785>

Цитування за ДСТУ: Дзюба Т. В. Роль державного управління у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Вип. 1/2(74/75). Львів: НЛТУ України, 2023. С. 21–25.

Citation APA: Dzyuba T. V. (2023). The role of state administration in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises. *Efficiency of public administration*, 1/2(74/75), 21–25. <https://doi.org/10.36930/507403>

ренції та забезпечити безпеку та якість лікарських засобів [5].

Окрім того, державне управління також здійснює нагляд та контроль за діяльністю фармацевтичних підприємств: моніторинг дотримання виробниками встановлених стандартів якості, нагляд за діяльністю фармацевтичних закладів, контроль за рекламою та маркетингом лікарських препаратів. Це запобігає поширенню контрафактних препаратів, сприяє підвищенню довіри до фармацевтичної галузі та забезпеченню якості та безпеки ліків.

Держава може застосовувати інструменти економічної політики для підтримки конкурентоспроможності фармацевтичних підприємств, зокрема: фінансові пільги, державні замовлення на виготовлення ліків, підтримка науково-дослідницької діяльності в галузі фармацевтики, створення сприятливих умов для експорту фармацевтичної продукції та інші заходи.

Важливою функцією державного управління є регулювання ціноутворення на лікарські засоби. Держава може контролювати ціни на фармацевтичні препарати, щоб забезпечити їх доступність для населення, особливо в разі життєво необхідних ліків. Це допомагає уникнути монополізації ринку та забезпечити розумні ціни для споживачів [4, с. 16].

Отже, державне управління відіграє ключову роль у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств. Воно забезпечує правову базу, контроль за діяльністю підприємств, підтримку економічної діяльності та регулювання ціноутворення. Ці заходи сприяють створенню конкуренції, підвищенню якості та безпеки фармацевтичних продуктів і забезпечують належні умови для розвитку галузі.

На погляд ученого О. Ховпуна [11], державне управління також може сприяти формуванню конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств шляхом створення сприятливих умов для інновацій та досліджень у галузі фармацевтики. Державні програми фінансування досліджень, надання пільг і підтримки стартапам можуть сприяти розробленню нових лікарських препаратів, впровадженню нових технологій та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Крім того, держава може розвивати інфраструктуру, необхідну для розвитку фармацевтичної галузі, зокрема створювати спеціалізовані науково-дослідні центри, лабораторії та технологічні парки, де фармацевтичні компанії зможуть здійснювати дослідження, тестування та виробництво нових препаратів. Така інфраструктура створює умови для співпраці між державою, науковими установами та промисловими підприємствами, що сприяє розвитку інновацій та підвищенню конкурентоспроможності галузі [8].

Варто наголосити, що крім законодавчого та економічного регулювання, держава також може забезпечити консультаційну та підтримку інформаційної бази для фармацевтичних підприємств, зокрема: надання порад і консультацій з питань регулювання, дотримання стандартів якості, впровадження нових технологій та ефективного маркетингу. Така підтримка допомагає підприємствам уникнути помилок, забезпечує надійну інформацію та сприяє їхньому розвитку.

Отже, державне управління відіграє істотну роль у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств. Шляхом регулювання,

фінансової підтримки, створення сприятливих умов для інновацій та надання підтримки інформаційної бази держава сприяє розвитку галузі, підвищує якість та безпеку фармацевтичних продуктів і забезпечує конкурентоспроможність фармацевтичних підприємств на міжнародному ринку [9, с. 484].

Державне управління відіграє також важливу роль у забезпеченні рівних умов конкуренції для фармацевтичних підприємств. Це означає, що держава повинна забезпечити чесну та прозору конкуренцію на ринку фармацевтичних продуктів шляхом боротьби з корупцією, недобросовісною конкуренцією та монополізацією. Для цього можуть використовуватися антимонопольні закони, регуляторні механізми та інші інструменти, що сприяють збереженню ринкової конкуренції.

Отже, держава також може здійснювати політику підтримки малого та середнього бізнесу у галузі фармацевтики, зокрема надання фінансової підтримки, легалізацію процедур та спрощення бюрократичних процесів для малих підприємств [6, 7]. Такі заходи сприяють збільшенню кількості учасників на ринку, стимулюють інновації та підвищують загальну конкурентоспроможність галузі.

Окрім цього, держава може впливати на формування конкурентоспроможного середовища шляхом створення сприятливих умов для освіти, розвитку кадрів та науково-технічного прогресу в галузі фармацевтики. Зокрема, розробляти освітні програми, сприяти науковим дослідженням, надавати підтримку інноваційним стартапам та забезпечувати доступ до передових технологій. Ці заходи сприяють підвищенню рівня фаховості фахівців, розвитку нових методів та технологій виробництва лікарських препаратів і сприяють виникненню інноваційних та конкурентних фармацевтичних підприємств [10, с. 55].

Доречно наголосити, що державне управління відіграє важливу роль у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств шляхом забезпечення рівних умов конкуренції, підтримки малого та середнього бізнесу, стимулювання інновацій та розвитку кадрів. Це допомагає забезпечити стійкий розвиток галузі, підвищення якості та доступності фармацевтичних продуктів та забезпечення конкурентоспроможності національних фармацевтичних підприємств на світовому ринку.

Варто додати, що державне управління може впливати на формування конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств через регуляторну політику. Держава встановлює правила, стандарти та нормативи, які регулюють діяльність фармацевтичних підприємств. Це включає реєстрацію лікарських засобів, контроль якості та безпеки, встановлення вимог до виробництва та дистрибуції ліків. Чітке регулювання сприяє створенню рівних умов для всіх учасників ринку, захищає права споживачів і забезпечує якість продукції [13, с. 75-79].

Одним з основних законів, який визначає статус та функції державного управління в цій сфері, є Закон України від 04 квітня 1996 р. № 123/96-ВР "Про лікарські засоби" [2]. Він встановлює нормативні вимоги до реєстрації, контролю якості, виробництва, зберігання, розповсюдження та реклами лікарських засобів. Шляхом регулювання фармацевтичної галузі, він забезпечує

державний контроль, безпеку та ефективність лікарських засобів на ринку.

Окрім цього, держава також може впроваджувати заходи щодо захисту інтелектуальної власності у фармацевтичній галузі. Це включає надання патентного захисту та інших форм правової охорони для нових винаходів, процесів і формул лікарських препаратів. Такий захист сприяє інноваційному розвитку галузі, стимулює фармацевтичні підприємства до вкладання коштів у дослідження та розроблення нових препаратів.

Держава може сприяти формуванню конкурентоспроможного середовища через податкову політику та фінансову підтримку. Зниження податкових ставок для фармацевтичних підприємств, надання податкових пільг для дослідницької та інноваційної діяльності, а також надання фінансових грантів і кредитів сприяють розвитку галузі та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Важливим аспектом державного управління є також взаємодія зі страховими компаніями та системою охорони здоров'я. Держава може сприяти встановленню адекватної системи страхування медичних послуг, стимулювати використання інноваційних лікарських препаратів та забезпечувати їх доступність для населення.

Загалом державне управління відіграє критичну роль у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств. Шляхом регулю-

вання, створення рівних умов конкуренції, підтримки інновацій та фінансової підтримки держава сприяє розвитку галузі та забезпечує якість, безпеку та доступність фармацевтичних продуктів для населення.

Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III "Про захист економічної конкуренції" [6] спрямований на створення умов, що захищають права підприємств у цій галузі. Він забороняє недобросовісну конкуренцію та регулює фінансові угоди, що сприяє підтримці чесної конкуренції та запобіганню недобросовісним практикам.

Одним із головних завдань цього Закону є контроль за концентрацією підприємств у фармацевтичній галузі. Він встановлює механізми та процедури, що регулюють злиття, поглинання та інші форми концентрації підприємств, для запобігання монополізації ринку та забезпечення здорової конкуренції.

На погляд учених О. Чирва та О. Гарматюка [12, с. 217], роль державного управління у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств є надзвичайно важливою. Держава відіграє активну роль у регулюванні та стимулюванні розвитку фармацевтичної галузі для створення конкурентних умов для підприємств.

Основні аспекти ролі державного управління у формуванні конкурентоспроможного середовища наведено в таблиці.

Таблиця. Роль державного управління у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств

Аспекти ролі державного управління	Опис
Регулювання правового поля	Забезпечує створення та впровадження ефективного законодавства, що регулює діяльність фармацевтичних підприємств. Це включає в себе законодавство про лікарські засоби, процедури реєстрації, контроль якості, державну закупівлю, інтелектуальну власність тощо. Чіткі правові норми сприяють створенню рівних умов для усіх гравців на ринку та забезпечують високий рівень безпеки та якості лікарських засобів.
Стимулювання інновацій	Управління може забезпечити фінансову та фіскальну підтримку для досліджень і розвитку в фармацевтичній галузі. Це може включати надання пільгових кредитів, грантів, податкових пільг та інших заохочень для створення та впровадження нових технологій, лікарських препаратів та методів виробництва.
Регулювання цін	Встановлювати цінову політику для фармацевтичних препаратів для забезпечення доступності лікарських засобів для населення. Це може включати контроль за цінами, обмеження підвищення цін на життєво важливі ліки та заохочення конкуренції на ринку, що допомагає знизити ціни.
Розвиток інфраструктури	Має сприяти розвитку необхідної інфраструктури для фармацевтичних підприємств, такої як дослідні лабораторії, виробничі потужності, логістичні системи та інше. Це допомагає забезпечити ефективну виробничу діяльність та забезпечує конкурентоспроможність фармацевтичних підприємств.
Контроль якості та безпеки	Виконує функцію контролю якості та безпеки лікарських засобів шляхом встановлення відповідних норм та стандартів, а також через проведення інспекцій та сертифікаційних процедур. Це забезпечує високий рівень безпеки для споживачів та підтримує довіру до фармацевтичних підприємств.
Формування іміджу та просування	Управління може сприяти підтримці та просуванню фармацевтичних підприємств на міжнародному ринку, зокрема шляхом участі у виставках, виступів на конференціях, підтримки експорту та іншими заходами. Це допомагає підприємствам зайняти конкурентну позицію та збільшити обсяги експорту.
Захист інтелектуальної власності	Забезпечує захист прав на інтелектуальну власність фармацевтичних підприємств, зокрема патентних прав, авторських прав та комерційних секретів. Це стимулює інноваційну діяльність та сприяє розвитку нових лікарських препаратів.
Регулювання конкуренції	Контролює конкуренцію на фармацевтичному ринку та запобігає встановленню монополістичних позицій. Це може включати антимонопольні закони, механізми контролю зловживання домінуючим положенням та захисту прав споживачів.
Розвиток фармацевтичного ринку	Сприяє розвитку конкуренції та розширенню фармацевтичного ринку шляхом створення сприятливих умов для діяльності нових підприємств, сприяння малим та середнім підприємствам, підтримки інвестицій та створення спеціальних програм та фондів для розвитку галузі.

Примітка: складено та узагальнено на основі аналізу джерела [12, с. 217].

Усі ці заходи комплексно створюють сприятливе та конкурентоспроможне середовище для фармацевтичних підприємств. Держава виступає в ролі регулятора, фасилітатора та партнера для галузі, сприяючи її

стійкому розвитку та забезпеченню якості та доступності лікарських засобів для населення.

Отже, державне управління відіграє важливу роль у формуванні конкурентоспроможного середовища для

фармацевтичних підприємств. Шляхом регулювання правового поля, стимулювання інновацій, регулювання цін, розвитку інфраструктури, контролю якості та безпеки, формування іміджу та просування, а також сприяння міжнародній співпраці, держава створює сприятливі умови для розвитку фармацевтичних підприємств.

Висновок

Отже, державне управління відіграє ключову роль у формуванні конкурентоспроможного середовища для фармацевтичних підприємств. Шляхом регулювання правового поля, стимулювання інновацій, регулювання цін, розвитку інфраструктури та контролю якості, держава створює сприятливі умови для розвитку цієї галузі. Потрібно вдосконалювати цінову політику, сприяти інноваційним дослідженням, забезпечувати ефективний контроль за якістю та безпекою лікарських засобів. Також важливо підтримувати інфраструктуру для виробництва та дистрибуції фармацевтичних продуктів та сприяти міжнародній співпраці у галузі.

Забезпечення доступності якісних лікарських засобів для населення та створення конкурентоспроможного середовища сприятиме зростанню фармацевтичної галузі, покращенню здоров'я населення та забезпеченню економічного розвитку. Держава має брати на себе відповідальність за створення сприятливих умов та ефективного регулювання, щоб забезпечити успішне функціонування фармацевтичних підприємств і підвищити їх конкурентоспроможність.

Список використаної літератури

1. Берест, Г., Єренко, О., Малюгіна, О., & Дуюн, І. (2019). Фармацевтичний аналіз лікарських засобів: навчальний посібник

до семінарських занять провізорів-інтернів спеціальності "Загальна фармація". Запоріжжя. ЗДМУ.

2. Верховна Рада України (1996). Про лікарські засоби: Закон України від 04 квітня 1996 р. № 123/96-ВР URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/123/96-%D0%B2%D1%80>
3. Верховна Рада України (2001). Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 року, № 2210-III URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2210-14>
4. Волк, Н. В. (2017). Органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративно-правового регулювання фармацевтичної галузі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія "Право"*, 44, 15-19.
5. Голубка, В. М. (2016). Механізми регулювання фармацевтичного ринку в Україні. URL: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/aref_golubka.pdf
6. Докієнко, Л. М., Клименко, В. В., & Акімова, Л. М. (2011). Інвестиційний менеджмент: навч. посіб. Київ: Академвидав.
7. Клименко, В. В. Акімова, Л. М., & Докієнко, Л. М. (2015). Фінансовий ринок: навч. посіб. in Павлов В.І. edn. Київ: Центр учбової літератури.
8. Кубарева, І. В. (2012). Оцінка фармацевтичної галузі України у контексті інвестиційної привабливості її компаній. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32612758.pdf>
9. Лупак, Р. Л. (2016). Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів
10. Страпчук, І. (2017). Стан та тенденції розвитку фармацевтичного виробництва в Україні. *Економічна теорія та право*, 1, 54-62.
11. Ховпун, О. С. (2021). Адміністративно-правове забезпечення фармації в Україні. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/41793/1/aref-hovptyn-na-sait.pdf>
12. Чирва, О., & Гарматюк, О. (2018). *Менеджмент та маркетинг у фармації: навчально-методичний посібник*. Уманський державний пед. ун-т імені Павла Тичини Умань.
13. Ярош, Н. (2016). Нормативно-правове регулювання розвитку стандартизації у сфері охорони здоров'я населення України. *Економіка і право охорони здоров'я*, 2, 75-79.

T. V. Dzyuba

Shupyk National Healthcare University of Ukraine, Kyiv, Ukraine

THE ROLE OF STATE ADMINISTRATION IN THE FORMATION OF A COMPETITIVE ENVIRONMENT FOR PHARMACEUTICAL ENTERPRISES

Introduction. Problem formation. Ukraine, like many other countries, is facing a number of problems in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises. Unfavourable economic conditions, insufficient regulation, low levels of innovation and competition, insufficient availability of medicines, and problems with quality and safety control are just some of the problems that affect the development of the pharmaceutical industry.

The problem statement consists in the need for effective public administration, which would help solve these problems and create favorable conditions for the development of pharmaceutical enterprises, ensuring the availability of quality medicines for the population and contributing to the competitiveness of the industry on the international market.

Research methods and information base. The following methods are used in the studies: theoretical generalization, comparative and statistical analysis, etc. They made it possible to increase the reliability of the performed analysis of scientific sources for the problem and stratify the aspects of the role of state administration in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises.

The information base of the studies are the works of Ukrainian and foreign scientists regarding the study of the role of state administration in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises and the identification of effective strategies and policies aimed at improving this environment in order to ensure quality, accessibility and innovative development of the pharmaceutical industry.

Analysis of recent research and publications. Certain aspects of the problem of the role of state administration in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises were studied by the following scientists: N. Volk, R. Lupak, I. Kubareva, V. Golubka and others.

The purpose of the article. The purpose of the article is to study the role of public administration in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises and to identify effective strategies and policies aimed at improving this environment in order to ensure quality, accessibility and innovative development of the pharmaceutical industry.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. Research on aspects of the role of public administration in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises

Results. The role of public administration in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises is extremely important. The state plays an active role in creating a legal framework, regulating the activities of the pharmaceutical industry, ensuring proper conditions for the development of enterprises and creating competition on the market.

It is appropriate to emphasize that one of the main functions of public administration is the development and implementation of an effective legislative framework. The state establishes rules and standards that regulate the production, quality control, distribution and sale of pharmaceuticals. This makes it possible to create equal conditions for all market players, prevent the emergence of unfair competition and ensure the safety and quality of medicinal products.

In addition, the state administration also provides supervision and control over the activities of pharmaceutical enterprises. This includes monitoring compliance by manufacturers with the established quality standards, supervision of the activities of pharmaceutical establishments, control over advertising and marketing of medicinal products. Such control helps prevent the spread of counterfeit drugs, increase trust in the pharmaceutical industry, and ensure the quality and safety of pharmaceuticals.

It is worth noting that the state can use economic policy tools to support the competitiveness of pharmaceutical enterprises. These may include financial benefits, government orders for the production of medicines, support for scientific research activities in the pharmaceutical industry, creating favourable conditions for the export of pharmaceutical products, and other measures.

Discussion. Therefore, the state can also implement a policy of supporting small and medium-sized businesses in the field of pharmaceuticals. This includes providing financial support, legalizing procedures and simplifying bureaucratic processes for small businesses. Such measures help to increase the number of participants on the market, stimulate innovation and increase the overall competitiveness of the industry.

Conclusion. In conclusion, it can be emphasized that public administration plays a key role in the formation of a competitive environment for pharmaceutical enterprises. By regulating the legal framework, stimulating innovation, regulating prices, developing infrastructure and quality control, the state creates favourable conditions for the development of this industry. It is necessary to improve the price policy, promote innovation and research, ensure effective control over the quality and safety of medicinal products. It is also important to maintain the infrastructure for the production and distribution of pharmaceutical products and to promote international cooperation in this industry.

Thus, ensuring the availability of high-quality medicinal products for the population and creating a competitive environment will contribute to the growth of the pharmaceutical industry, improving the health of the population and ensuring economic development. The state must take responsibility for creating favourable conditions and effective regulation in order to ensure the successful functioning of pharmaceutical enterprises and increase their competitiveness.

Keywords: the role of public administration; competitive environment; pharmaceutical enterprises; regulation; innovations; prices; infrastructure.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
EFFICIENCY OF PUBLIC ADMINISTRATION**

**Збірник наукових праць
Collection of Academic Papers**

**Випуск 1/2 (74/75)
Issue 1/2 (74/75)**

Виходить чотири рази на рік

**Підп. до друку 29.06.23. Формат 60×84/8. Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. др. арк. 11,39. Ум. фарбо-відб. 11,86. Облік.-вид-арк. 11,63. Тираж 100 прим.
Зам. № 29/2023**

Видавець: Редакційно-видавничий центр НЛТУ України
79057, м. Львів, вул. Генерала Чупринки, 103
Тел.: (068) 21 81 664

Email: epa@nltu.edu.ua <https://www.epa.nltu.edu.ua>

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовників і розповсюджувачів видавничої продукції
(Серія ДК, № 7624 від 24.06.2022 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
(Серія КВ № 25087-15027ПП від 21.01.2022 р.)